

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Decisio XXXII. Compostellana coadiutoriæ, 9. Maij 1653. De vi & effectu clausulæ quæ in prouisione Parochialis apponi solet, imò apposita censetur, Dummodo centum remaneant pro Rectore, qua non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

iūſque congregandi Synodum, indicendi concurſum, & Sacramentum Chriſmatis conferendi, quæ declaratio fuit confirmata à ſanct. mem. Sixto V. & deſuper expeditæ fuerunt Literæ confirmatoriæ ſub ſel. recor. Greg. XV. *Summar. num. 6.*

7 Ex quibus bonum ius ipſius Abbatis deſumi poſſe DD. cenſuerunt, necnon etiam ex pluribus collationibus minorum ordinum ab ipſo peractis, ac diſmiſſorialibus Literis ad fauorem ſubditorum expeditis, exhibitis in *Summ. num. 1. & 2. de cuiusdem poſſeſſione conſtare, in qua manutentionem pariter decrueverunt, ex diſpoſit. text. in §. retinenda inſt. de interditiſ, l. vnic. C. vii p. ſſid. l. i. §. hoc interditiſ. ſf. eod. tit. Menoch. de reim. remed. ult. n. 16. Rot. deciſ. 242. n. 1. part. 7. recent.*
Et ita altera tantum parte, &c.

R. P. D. ZARATE
Compoſtellana Coadiutoria,

Veneris 9. Maij 1653.

Ad part. 2. cap. 1. §. 4. n. 50. & de Penſion. cap. 1.

ARGUMENTVM.

DE vi & effectu Clauſulæ quæ in prouiſione Parochialium ſolet apponi, imò & appoſita cenſetur, *Dummodo centum maneat pro Rectore*, qua non verificata non valet reſeruatio penſionis ſuper Parochiali, de qua moneta intelligatur. De pacto quod ſolutis tot annorum terminis penſio extingui poſſit, vtrum illo non approbato gratia principalis corruat. Vtrum pro validitate & effectu prouiſionum ſufficiat quod regiſtratio fiat poſt obitum reſignantis.

S V M M A R I V M.

- 1 Clauſula, non aliàs, aliter, nec alio modo, remouet conſenſum ab actu.
- 2 Clauſula, *Dummodo centum Ducati remaneant Rectori*, inſt. iſſo iure in penſione impoſita ſuper Eccleſia Parochiali etiamſi non exprimitur.
- 3 Sufficit in penſione ſuper Parochiali quod centum remaneant pro Rectore de Moneta illarum partium ubi ſum est beneficiũ.
- 4 Si in mandato ſullo Procuratori pro penſionis reſeruatiõne fiat mentio Moneta illarum partium, non poſſeſt illi conſenſum præſtare in alio genere Monetæ illarum.
- 5 Quæ ſit differentia exprimendi valorem per aſcenſum, vel per non exceſſum.
- 6 Quando ſupplicatio originalis non fuit exhibitæ, præſumitur pro expeditionariis quod omnia ſibi demandata adimpleuerint.
- 7 Procurator non dicitur negligens ſi non fuerit diligentiſſe circa ea quæ certo ſciebat ſibi deneganda eſſe.
- 8 Pactum extinctionis penſionis reiectum à Papa non reddit gratiam principalem nullam.
- 9 Poſſeſt opponi de iure Tertij quando eſt excluſum

iuris agentis. Intellige verum ſi ille Tertius declarat ſe illo iure uti velle.

- 10 Expeditis Literis, præſumitur quod conſenſus fuerit legitime præſtitus.
- 11 Procuratoris ſubſtitutio quando præſumatur.
- 12 Subſtantia gratiæ ex data, non ex regiſtratione perfectur.
- 13 Ampliatur etiamſi regiſtratio fiat poſt obitum reſignantis.
- 14 Per ſolam ſignaturam ſupplicationis Papa dicitur manum poſuiſſe in beneficio.

DECISIO XXXII.

Impugnata fuit hodie, ſed non expugnata Deciſio in hac cauſa edita 7. Februarj proxime præteriti coram Reuerendiſſimo Tartaconen. in qua reſolutum extat Literas Apoſtolicas eſſe iuſtificatas, & in ea controuertiſſa circa perſonas Coadiuti, & Coadiutoris fuit omnino ſublata, verum illa ſolum remanſit circa conſenſum Coadiuti, & ipſius adimplementum mandati ſub pluribus conditionibus; quibus non adimpletis gratia per Procuratorem expedita inutilis præſentitur, præſertim cum Clauſula, *non aliàs, aliter, nec alio modo*, inſerta legatur in eodem mandato quæ conſenſum ab actu remouet, iuxta tradita per Lotter. de re benef. lib. 1. q. 40. n. 272. & q. 41. num. 35. Rota penes Burat. d. c. 437. num. 3. cum aliis adductis in Valentina Parochialis 8 Februarij 1644. verſ. unde reſignatio, & 28. Aprilis 1645. coram R. P. D. meo Certo.

Sed nihilominus perſiſtenter DD. in deciſis; Siquidem viſum fuit ſufficienter conditiones fuiſſe adimpletas; nec primo illam defeciſſe, ſcilicet, quod ſuper beneficio Parochiali reſignando à Iosepho fratre Coadiutoris; reſeruati deberet Penſio annua Ducatorum centum moneta Hiſpaniæ ad fauorem Antonij de Zarraga libera à ſubſidio, & excuſato, & alio quocumque onere impoſito, vel imponendo, ex eo quod Procurator exceſſiſſet, dum in ſupplicatione appoſuit Clauſulam, *Dummodo remaneant centum Ducati auri de Camera pro Rectore*, vel ex eo, quod gratiam ita conſeſſam acceptauit, cum ex hoc onere penſio libera dici non poſſet. Nam iſta obiectio facile diluitur, cum Clauſula *Dummodo* ſemper cenſetur excepta, vti conſueſta in Parochialibus tanquam à iure proueniens ex diſpoſitione Concil. Tridentini ſeſſ. 24. de reform. cap. 13. ubi plures refert Auguſt. Barboſ. in collect. n. 13.

Nec ex eo magis quod Procurator in ſupplicatione appoſuit, & acceptauit gratiam ſub reſeruatiõne dictæ Congruæ Parochialis ducatorum centum auri de Camera, poſſeſt dici fines mandati exceſſiſſe, cum pro iſta ratione ſufficeret reſeruare centum ducat. Moneta illarum partium ex traditis per Barboſ. ubi proxime n. 14. v. fuit deciſum per Sac. Cong. Concilij ibi relatam. Nam præter alias reſponſiones tollitur hæc replicatio ea ratione quia de dicta reſeruatiõne nihil fuit cautum in mandato Procure aduerſus quod in hæc parte poſſit conſiderari tranſgreſſio Procuratoris, & defectus voluntatis Coadiuti, ſuper quo dicta Clauſula, *non aliàs, aliter, nec alio modo*, cadere poſſit; quo caſu magis liberum fuit Summo Pontifici pro ſuo libito, vel in Moneta Regionis, vel in Moneta Camere congruè reſeruare Rectori præterquam cum fructus beneficij narrentur in Ducatis de Camera, Clauſula *Dummodo*, intelligitur etiam de Ducatis de Camera, v. tradit Garz. de benef. p. 1. cap. 5. n. 373.

Vnde etiam tollitur alia replicatio scilicet quod non possit verificari prædicta conditio, cum non remaneant centum aurei de Camera liberi pro Rectore, stante quod fructus dictæ Parochialis ex confessione partium in mandatis procuræ ascendant ad Ducat. 260. Monetæ Hispaniæ, vt in Summ. Roderici n. 1. qui iuxta communem sensum debent intelligi de Monetæ de Vellon ex quibus detractis Ducat. 140. pro duabus pensionibus remanent solum Ducati 120. dictæ Monetæ qui non efficiunt 100. ducatos auri de Camera iuxta conditionem in gratia appositam: Nam centum ducati auri de Camera excedunt ducatos 180. Hispaniæ de Vellon, vt ostenditur ex supplicatione Summ. Roderici n. 2. in qua centum ducati Hispaniæ computantur pro ducatis 55. auri de Camera, ac præterea cum dicti ducati 260. intelligantur de Monetæ de Vellon non possunt constituere ducati. 180. auri de Camera in quibus fuit narratus valor beneficij.

4 Etenim ista obiectio non subsistit, quia licet verum sit quod dicta quantitas Ducatorum 260. simpliciter prolata intelligenda sit de Monetæ de Vellon Hispaniæ, & facultas sic exprimendi Procuratori præscripta non possit extendi ad Monetam auream, vel argenteam, vt in puncto tenet Amaya ad tit. C. de collat. aris n. 37. lib. 10. Modern. Hispan. in labyrintho credit. p. 2. cap. 8. n. 62. qui relatis Carrancas, Amaya, & Nogueroll. ostendit quanta sit differentia inter prædictas Monetas. 5 Tamen ex eo nullus potest argui excessus, siquidem in mandato procuræ valor beneficij in sicut. 260. expressus fuit per ascensum, non autem per non excessum absque vlla taxationis restrictiua, quo casu maior quantitas non excluditur, nec opponitur expressioni factæ in supplicatione in sicut. 180. auri de Camera per non excessum, cum verum sit beneficium 100. ducati, non excedere 1000. l. cum furtis ff. de in lit. iuran. l. si quidem, C. de transact. §. si minus, vbi Iaf. num. 2. Infit. de att. post. Arc. ibi, Grammat. dec. 68. n. 4. Greg. dec. 317. n. 4. Rot. part. 7. recent. decif. 45. n. 22. & in qualibet etiam modica non excessus verificatur. Lott. de re ben. lib. 1. q. 37. n. 58. & de ista differentia in ascensum, & non excessum, Rota coram Merlin. decif. 237. n. 5. & coram Scraph. dec. 1017. n. 5.

Minus autem officit, quod cum alia pensio ducati. 40. reservata fuerit ad favorem Iosephi resignantis cum pacto hancillico extinguendi pro vndecim annatis, Procurator, qui consensum præstitit dicatur defecisse, quia non expressit hanc conventionem, nec impetrauit facultatem extinctionis, qua mediante si Papa eam concessisset, aut non apposuisset quoad aliam pensionem dictam conditionem, Dummodo remaneant centum Ducati auri de Camera pro Rectore, aut si denegasset, neque Coadiutoria, neque resignatio effectum sortiretur: Nam hæc obiectio multipliciter cessare visa fuit. 6 Primum quod cum supplicatio originalis non fuerit exhibita, non bene concluditur prædictam facultatem non esse peritam, & cum non reperitur præsumptio, stat pro expeditoribus, quod adimpleverint adimplenda, & quod cum mandato concordet. Paris. de resign. lib. 8. q. 8. n. 83. Rota apud Verall. decif. 174. num. 1. & seqq. part. 2. in Elboren. Pensionis 20. Iunij 1633. coram bon. mem. Card. Hieronymo Verospio, §. 2. pro reffensione ad med. Imò etiam præsumitur prædictum pactum à Sanctiss. fuisse reiectum, quod non impedit quin resignatio subsistat. Paris. dicto tract. de resign. lib. 9. quasi. 17. num. 141. vers. hoc tamen. Rota coram Verall. decif. 89. num. 2. & 3. part. 3. decif. 887. num. 2. part. 4. diuers. & in dicta Valentina Parochialis 28.

Aprilis 1645. & 18. Maij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, 7 præsertim cura dicta gratia aut nunquam, aut raro, aut ex magna causa concedi solet; quapropter diligentia Procuratoris essent superflua, & quamvis fuissent omiffæ adhuc non diceretur satisfactum non fuisse mandato. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 12. n. 86. & 91. Rot. per Verall. d. dec. 89. num. 3. & decif. 201. num. 32. part. 4. tom. 2. recent. 8 Eoque magis cum adiecta fuerit clausula, si Sanctissimo placuerit, quo casu cum pactum extinctionis conceptum fuerit sub beneplacito Sanctissimi gratia principalis de defectu consensus redargui non potest. Rota coram Castad. decif. 2. num. 3. de Simonia, decif. 3. n. 2. de remunc. & decif. 538. n. 7. 18. 20. & 22. part. 4. tom. 3. & decif. 259. num. 35. part. 5. recent. & in Bracharen. Parochialis 21. Maij 1535. §. & Domini cum seqq. confirmata 17. Decembris 1635. in princ. coram bon. mem. Coccino in d. Valentina Parochialis 28. Aprilis 1645. & 18. Maij 1646. coram R. P. D. meo Cerro.

Præterquam tale pactum vti respiciens commodum resignantis non autem Coadiuti non potest ex defectu consensus istius annullare gratiam Coadiutoria: Nam hoc esset opponere de iure tertij, quod non debet admitti tam respectu huius pensionis, quam alterius ducati. 100. vt firmatum fuit in decisione quæ reuidetur in §. ultra quod. Nec releuat quod Rodericus possit excipere de iure tertij, quando illud est exclusivum iuris agentis. Siquidem tertius declarat se tali iure vti velle, vt probatur in decisionibus allegatis in d. §. ultra, & replicant Bart. & Socin. in l. 2. ff. de except. rei iudic. Scacc. de iud. part. 2. cap. 7. cas. 3. memb. 2. n. 434. Virgil. de legitim. person. in prælud. num. 159. vers. quod dixi, & in Romana fideicommissi de Guidis 25. Iunij 1629. §. sed neque, coram bon. mem. Card. Hieronymo Verospio.

Ex qua etiam ratione remouetur obiectum deficientiæ consensus, & adimplementi mandati ob non factam expressionem quod Antonius pensionarius esset filius Melchioris Coadiuti, vt satis est in alia decisione d. §. ultra præterquam, vt respondetur in §. quoniam expressio illegitimitatis Antonij facta fuit per eademmet verba, quæ continebantur in mandato procuræ. Quare dum formam in mandato præscriptam Procurator in supplicatione servavit, non potest de non adimplemento redargui, vt dictum fuit in dicta decisione, in §. nec dicatur.

Vnde nihil interest, quod dubitetur de valore dictæ pensionis iuxta tradita in Conchen. pensionis 21. Maij 1649. coram Eminent. Corrado, & 14. Februarij 1650. coram R. P. D. meo Bichio, & animadvertitur in decisione quæ reuidetur in §. quoniam, cum hoc etiam absque discrimine non procederet, attentis verbis Conc. Trid. sess. 25. cap. 15. de reformatione explicant plures allegati à Barbola ibi num. 35. & in isto casu magis prodesset expressioni factæ de valore beneficij, & capacitati ipsius de medio sublatæ ista pensione.

Vltius non obstat, quod dicatur consensus præstitum fuisse à persona minus legitima, cum appareat quendam substitutum illum præstitisse, de cuius substitutione non constat: Siquide ostenditur actualis exhibitio mandati in vita Coadiuti Summ. responsionis Ildephonsi n. 2. & præstatio consensus legitur adnotata à tergo literarum Summ. Roderici n. 3. 4. ex quibus præsumitur literas ab Officialibus expeditas non fuisse nisi prævia præstatione legitimi consensus, Rota coram Caputaq. decif. 120. part. 1. & in rec. dec. 20. num. 4. & seqq. part. 6. rec. Et conprobatur

probatum ex eo, quod libris Datarie omnino debet fides adhiberi, nec eos licet de mendacio arguere, *ut per modern. Auenion. quest. benef. cap. 70. n. 12. Rot. penes Buratt. decis. 88. n. 4. & 5.*

Nec releuat quod Instrumentum mandati quod Notarius in actu praeactionis consensu asseruit penes se admissum fuisse hodie, in eius actis non reperiatur, quia imò stante deperditione praesumitur, quod in Instrumento producto continetur facultas necessaria, praesertim quod in calce mandatorum procurae apponi consueverunt substitutiones propria manu substituentis. *Andr. decis. 9. num. 6. vers. eo enim, & decis. 143. n. 11. part. 2. diuers. & in Ianuen. separationis thori 27. Nouemb. 1652. §. hinc releuans, coram R. P. D. meo Melio, & Eoque facilius talis praesumptio debet admitti, quia in processu de partibus quoque legitur tenor mandati procurae cum expressa facultate substituendi, quibus praesentibus eo facilius substitutio praesumi potest.*

Accedit etiam quod substitutus est minister substituentis, & publice gerebat, & gerit alia eiusdem substituentis negotia. *Rota in Conchen. beneficii 4. Aprilis 1608 §. secundo multum, coram Card. Sacrato. Et amplius praestatio consensus, & expeditio literarum facta per substitutum fieri non potuerunt sine magna impensa, ex qua pariter praesumitur legitimum mandatum. Gregor. decis. 44. num. 5. & decis. 24. num. 2. & ibi Adden. n. 6. Adden. ad Buratt. decis. 593. num. 12.*

Quapropter excluditur obiectio, quod mandatum procurae non potuerit ab Hispania venire de tempore consensus, cum contrarium appareat ex actuali exhibitione, ac etiam cum inter Rogitum mandati factum sub die 28. Nouemb. vsque ad diem consensus lapsi fuerint 35. dies, atque ideo plus tempus sit ad iter conficiendum cum per mare 10. dies sufficiant, & in sex diebus literas haberi posse firmavit Rota in *una. Erfusen. beneficii*, quam tradit Gomez in *reg. de verisimili notitia* q. 5. n. 1. & 2. Quamobrem nihil in contrarium concludunt Testes pro parte Roderici dati Summ. n. 4. quatenus deponunt quod Tabellarius ordinarius de eo tempore post tres menses Romam aduenit: Siquidem alia via quam per Ordinarium transmitti potuerunt, & aliquando per Ordinarium, & Extraordinarium transmittuntur, & per duplicatum & triplicatum, ut accedit in praesenti, & probatur ex depositione trium testium ex parte Roderici examinatorum eius Summ. num. 4.

12 Nec magis obstat, quod dicatur solutionem componenda & Registrationem supplicationis factas fuisse post obitum Coadiuti, cum id nullo modo iustificetur, & quamvis iustificaretur nullatenus releuaret, quia substantia gratiae ex data, non ex registratione perficitur, ut tenet Rota in *Romana legati Pij 4. Febr. & 12. Maij 1628. coram bon. mem. Coccino, & decis. 28. n. 6. coram Merlino. Dum tamen interim supplicatio non laceretur, aut alteri prouideatur, ut notatur in Asten. Coadiutoria 21. Iunij 1652. §. tandem, & §. licet, coram R. P. D. meo Celso, & ubi etiam additur quod ex eo, quod in libro Registratoris post obitum Coadiuti legatur factam fuisse registrationem, non eo probari tunc temporis factam fuisse registrationem cum non soleant supplicationes semper statim describi, sed aliquando norentur post quatuor, & quinque menses ut traditur in *d. decis. Asten. in §. huiusmodi. & latius, declaratur, & comprobatur in eadem Asten. 14. Febr. 1653. coram eodem D. meo Celso, §. & eo minus cum duob. segg.**

Demum quia etiam supposito, quod gratia San- 14
ctissimi esset inutilis nullum ius Roderico ex prouisione Ordinarij potuit acquiri, cum per solam Signaturam supplicationis intraret appositio manus Pontificis, & consequenter affectio, quae ligat manus Ordinarij. *Gonz. ad reg. 8. Cancell. gloss. 52. n. 15. & n. 48. vers. licet secus. Rot. dec. 45. n. 31. part. 6. & dec. 237. n. 2. part. 7. recent. & apud Buratt. dec. 36. num. 2. & segg. Atque ita pro confirmatione decisionis utraque parte audita, &c.*

R. P. D. TARRACONEN.
Compostellana Coadiutoriae.

Veneris 7. Februarij 1653.

Ad part. 2. cap. 1. §. 13. & de Pensionib. cap. 80.
num. 40. necnon cap. 62.

ARGUMENTVM.

Iustificatis omnibus narratis in Literis Coadiutoriae procedi debet ad illarum executionem, omnisque interpretatio sumenda est ad sustinendas huiusmodi gratias. Expressio erronea proueniens ex culpa Coadiuti in gratia Coadiutoriae non inficit gratiam reservationis pensionis distinctam. Tertius non potest opponere de invaliditate pensionis.

S V M M A R I V M.

- 1 Infirmas Coadiuti narrata probatur ex Testibus, & ex morte illius breuē subsequuta.
- 2 Clericatus & idoneitas, & alia qualitates narrata in gratia Coadiutoriae quomodo probentur.
- 3 In iis quae non respiciunt fundamentum gratiae talis qualis probatio sufficit.
- 4 Probatis omnibus narratis in gratia Coadiutoriae illa mandari debet executioni.
- 5 In dubio omnis sumenda est interpretatio ad sustinendam gratiam Coadiutoriae.
- 6 Pensio reservari non potest in fauorem filij naturalis Coadiuti.
- 7 Non tamen ex eo debet retardari executio Coadiutoriae, cum nihil habeat commune cum reservatione pensionis.
- 8 De invaliditate pensionis Tertius non colligens opponere non potest.
- 9 Pactum quod resignarius soluat expensas Bullarum pensionis virum noceat validitati gratiae.

DECISIO XXXIII.

Literas Apostolicas Coadiutoriae concessae ad fauorem Alphonsi de Mera, & Castro esse iustificatas, & exequendas resolutum fuit, siquidem iustificatio manifeste apparet in his quae respiciunt tam personam Coadiuti, & Coadiutoris, quam ipsum Beneficium. Nam respectu Coadiuti narratum fuit, quod ipse postquam Ecclesiae per annos 15. inferuivit ut tunc agens quinquagesimum annum, ob cuius aetatis incommodum, & ob podagram, aliosque morbos quibus laborabat ulterius praedictae Ecclesiae inferuire, ac ipsius redditus, & Tenentias administrare minime posset, & quod non solum probatur ex testibus super hoc expressè deponentibus, ut in simili alijs